

Θέμα Α

A.1. Ο Ρ. Αλβανός στο κείμενό του αναδεικνύει τη σημασία της ιστορικής γνώσης. Η σημερινή μας ταυτότητα, η γλώσσα που μιλάμε, το αξιακό μας σύστημα είναι αποτέλεσμα διεργασιών που έγιναν από τους προγόνους μας και μας έχουν παραδοθεί. Άλλωστε όταν ερχόμαστε στον κόσμο, εντασσόμαστε σε έναν ήδη διαμορφωμένο πολιτισμό. Κατακτώντας λοιπόν την ιστορική γνώση ως παιδιά και ενήλικες κατανοούμε στην ουσία τους εαυτούς μας και αποφασίζουμε για το μέλλον μας.

Θέμα Β

B.1.

α. Λ

β. Λ

γ. Σ

δ. Σ

ε. Σ

B.2.

α. Ο συντάκτης στο κείμενό του επιχειρεί να αναδείξει τη σημασία που έχει η κατάκτηση της ιστορικής γνώσης. Επιλέγει έναν τίτλο με μορφή ρητορικού ερωτήματος «Γιατί να μαθαίνουμε ιστορία;», προκειμένου να επηρεάσει συναισθηματικά τον αναγνώστη / την αναγνώστρια και να τους προβληματίσει σχετικά με την αξία που οι ίδιοι δίνουν στην ιστορική γνώση. Παράλληλα ο τίτλος λειτουργεί ως ένα είδος εισαγωγής στο θέμα, καθώς η απάντηση στο ερώτημα δίνεται στο σώμα του κειμένου.

β. Στην πρώτη παράγραφο του κειμένου ο συντάκτης εξηγεί τους λόγους για τους οποίους η ιστορία είναι για τους περισσότερους και τις περισσότερες απωθητική. Στο κλείσιμό της παραγράφου χρησιμοποιεί μάλιστα τον ευθύ λόγο («Γιατί κύριε...μέλλον;») προκειμένου να αποτυπώσει τις ενστάσεις των φοιτητών του απέναντι στη γνώση της ιστορίας. Η επιλογή του συντάκτη να εντάξει τον ευθύ λόγο προσδίδει ζωντάνια και αμεσότητα στο κείμενο, κάνοντάς το πιο κατανοητό στον αναγνώστη / την αναγνώστρια, αφού πρόκειται για κοινή εμπειρία.

B.3. Η Δημουλά στο κείμενό της επιχειρεί να αναδείξει τη σημασία των επетеύων. Χρησιμοποιεί την επίκληση στο συναίσθημα προκειμένου να πείσει τους αναγνώστες και τις αναγνώστριες. Συγκεκριμένα:

Επιλέγει το άενικό ρηματικό πρόσωπο («ξέρω...θέλω να αφιερώσω...επιμένω...») προκειμένου να διατυπώσει την υποκειμενική της άποψη σε σχέση με την αξία της μνήμης και των επетеύων, κάνοντας παράλληλα το ύφος της οικείο και άμεσο, ώστε να ταυτιστεί μαζί της ο αναγνώστης / η αναγνώστρια .

Χρησιμοποιεί το σχήμα λόγου της μεταφοράς («είναι ένα δωρεάν μεταφορικό μέσον...στο παρόν») προκειμένου να αναδείξει τη σύνδεση του παρελθόντος και του παρόντος μέσω των επетеύων. Η μεταφορά δημιουργεί συγκίνηση στον αναγνώστη / την αναγνώστρια και τον / την βοηθά να αντιληφθεί πιο εύκολα την αξία των επетеύων.

Τέλος επιλέγει τη χρήση του ασύνδετου σχήματος («Τιμά τους ήρωες...αγνοούμενο.») προκειμένου να παρουσιάσει αναλυτικά τη σύνδεση των επетеύων με τον πατριωτισμό. Το ασύνδετο σχήμα εμπεριέχει συναισθηματικά φορτισμένες λέξεις και φράσεις που συγκινούν τον αναγνώστη / την αναγνώστρια και ενδεχομένως τον γεμίζουν περηφάνεια.

Θέμα Γ

Γ.1. Το ταγάρι, η τσάντα φτιαγμένη στον αργαλειό, είναι ένα αντικείμενο συναισθηματικής αξίας για την αφηγήτρια, ένα είδος οικογενειακού κειμηλίου, καθώς χρησιμοποιήθηκε από τρεις γενιές της οικογένειας. Η γυναίκα που το κατασκεύασε είναι η προγιαγιά της αφηγήτριας. Μέσα από το βραχυτερίδιο λόγο που επιλέγεται («Το είχε φτιάξει...προίκα της.») αποτυπώνεται με συντομία η ιστορία δημιουργίας του ταγαριού, που αποτέλεσε κομμάτι της προίκας. Η πρώτη που το χρησιμοποίησε είναι η γιαγιά, για την οποία το ταγάρι είναι σημαντικό καθώς συνιστά ένα αντικείμενο με διαχρονική αξία («πράγματα για μια ζωή»). Μέσω του σχολιασμού αυτού της ηρωίδας σε ευθύ λόγο αναδεικνύεται ζωντανά και παραστατικά η αγάπη της γιαγιάς για το αντικείμενο. Η δεύτερη που το χρησιμοποίησε είναι η μητέρα, η οποία βλέποντάς το αρχικά αντιδρά εύθυμα (όπως αποδεικνύει η ηχητική εικόνα «Όταν το έδειξα της μαμάς μου γέλασε»), ωστόσο σύντομα υπονοείται ότι το έχει συνδέσει με μία κακή ανάμνηση και δεν θέλει να το κρατήσει.

Στη θέση της αφηγήτριας θα κρατούσα το ταγάρι, εφόσον έκρινα ότι είναι ένα αντικείμενο του παρελθόντος, που παρά την χαμηλή οικονομικά αξία του, έχει συναισθηματικά υψηλή αξία. Η διατήρηση τέτοιων «κειμηλίων» είναι μία αφορμή να διερευνήσουμε την οικογενειακή μας ιστορία. Παράλληλα η συνέχιση της χρήσης τους μας επιτρέπει να «αναμείξουμε» το σήμερα με το χτες. Πόσο μάλλον όταν πρόκειται για αντικείμενα όπως αυτό, που μπορούν να κάνουν την εικόνα μας ξεχωριστή. Η επιλογή του ταγαριού με μακρά ιστορία αντί μιας συνηθισμένης σύγχρονης τσάντας είναι ένα στοιχείο που μας κάνει να νιώθουμε μοναδικοί.

Θέμα Δ

Η ιστορική γνώση είναι κατάκτηση

Ένας από τους τρόπους που διαθέτει μία κοινωνία για να αντιμετωπίσει τα προβλήματά της και να παράγει πολιτισμό είναι να στραφεί δημιουργικά στο ιστορικό της παρελθόν. Από εκεί μπορεί να αντλήσει λύσεις και ιδέες χρήσιμες για τα σημερινά ζητούμενα. Αξίζει βέβαια να σημειωθεί πως δεν πρόκειται για μία «συνταγή επιτυχίας», αλλά για μία κριτική διαδικασία, σύνθετη και απαιτητική, κατά την οποία απορρίπτονται στοιχεία του παρελθόντος, επιλέγονται άλλα και προσαρμόζονται στο σήμερα.

Η ιστορική γνώση είναι λοιπόν απαραίτητη γιατί μας επιτρέπει να τη χρησιμοποιήσουμε ως υλικό διδαχής, επίγνωσης και αυτεπίγνωσης. Μέσω αυτής αντιλαμβανόμαστε, δηλαδή τη θέση μας στον κόσμο, ως σημείο μιας δυναμικής πορείας. Έτσι εκτιμούμε νηφάλια τις συγκυρίες και είμαστε σε θέση να παρέμβουμε σε αυτές (π.χ. όσον αφορά τις σχέσεις μας με άλλους λαούς). Ο άνθρωπος που κατέχει την ιστορική γνώση είναι τελικά ένας πολίτης με κρίση και γνωστικά «όπλα» που του επιτρέπουν να μην παρασυρθεί από όσους με ιστορικές ανακρίβειες και παρερμηνείες επιχειρούν να τον χειραγωγήσουν.

Οι νέοι άνθρωποι, που συχνά αδιαφορούν για την ιστορική γνώση, «θα την δουν με άλλα μάτια» αν την προσεγγίσουν βιωματικά. Η διερεύνηση για παράδειγμα της οικογενειακής ιστορίας μπορεί να αποτελέσει ένα πρώτο βήμα για τη γνωριμία όχι μόνο με το παρελθόν, αλλά και με τις μεθόδους της επιστήμης της Ιστορίας. Η δημιουργία του οικογενειακού δέντρου, οι «συνεντεύξεις» σε γονείς και άλλους συγγενείς προκειμένου να γνωρίσουμε τις προηγούμενες γενιές, η επίσκεψη σε ιστορικής σημασίας για την οικογένεια χώρους (π.χ. στο χωριό) μπορεί να αποτελέσουν αφορμή για την σε βάθος γνωριμία μας με την οικογένεια, την τοπική ιστορία και σίγουρα –έστω αποσπασματικά- την εθνική ιστορία.

Το παρελθόν παρ'όλη τη σημασία του, δεν πρέπει βέβαια να γίνεται αποκλειστικός οδηγός ή δικαιολογία για το παρόν. Η συνεχής επίκληση του παρελθόντος μπορεί να μας αποσπά από τα καθήκοντα του παρόντος και να λειτουργεί καθησυχαστικά ή απολογητικά. Για αυτό ανάμεσα στις διάφορες μορφές

εξάντας

Απαντήσεις

ανάμνησης μπορούμε να επιλέξουμε την παραδειγματική χρήση της μνήμης. Ο καλύτερος τρόπος άλλωστε για να θυμηθούμε και να τιμήσουμε τα θύματα του χτες είναι να εκφράζουμε την αλληλεγγύη μας στα θύματα του σήμερα!

απαντήσεις: Ψύρρα Κάκια, φιλόλογος